

PRZEGLĄD

ROLNICZY, HANDLOWY I PRZEMYSŁOWY.

Pismo bezpłatne, wychodzące dwa razy na tydzień

przy

DZIENNIKU WARSZAWSKIM.

N° 84.

WARSZAWA.

NIEDZIELA. — d. 11 Października 1853 roku.

OGÓLNY OPIS FOLWARKU WIERZNICY

POD WZGLĘDEM GOSPODARSKIM.

Skreślony przez Zygmunta K.

Folwark Wierznica w powiecie Lipnowskim gubernji Płockiej, będący własnością W. Rościszewskiego, położony o $\frac{1}{2}$ mili od miasta Dobrzynia nad Wisłą, 4 mile od Płocka i 2 od Włocławka odległy, zawiera ogólnej obszerności około 24 włók nowo polskich, w gruncie rozmaitym co do jego dobroci, jako też i położenia, a mianowicie: od wschodu i północy posiada grunta niskie, mocne, ze spodem marglowym, wydające w przecięciu 10 ziarn pszenicy; od zachodu i północy więcej wzniesione żytnie, na których przy świeżych pognojach z korzyścią pszenica uprawiana być może. Między powyższymi gatunkami ziemi zajmują sam środek pola folwarczne ze spodem gliniastym wydające najpiękniejszą pszenicę. Wreszcie od południa w miejscu tak zwanem Strachon, są grunta nieco-lżejsze, które jednakże przy pewnym stopniu swej zamożności i zasileniu świeżym nawozem, w znacznej części pod zasiew pszenicy użyte być mogą.

Rzeczka zwana Makownica odgraniczająca ze strony południowej wieś Wierznice od Płomian, obraca młyn do Wierznicy należący i nad takową rozciągają się łąki przynoszące rocznie podwójny zbiór siana. Podobnego gatunku są łąki nad inną strugą pomniejszą graniczącą, od strony zachodniej. Reszta łąk są to smugi pomiędzy wzniesieniami ciągnące się, które jednakże nie mają tych co tamte przymiotów i mniej korzystny zbiór siana przynoszą. Ogólna zaś ilość siana z podwójnego zbioru około 100 fur 15 centnarowych wynosi.

Niedostatek lasów w tej okolicy czuć się już daje po części, a szczególnie drzewo budowlane jest bardzo pożądane; wieś Wierznica ma w swoim rozgraniczeniu niewielki lasek brzoźowy, który przy zagospodarowaniu postępowem, trzymając się kolei, wystarcza do opał na własne, jako też i mieszkańców potrzeby.

Co do dróg komunikacyjnych, oprócz ich wyprostowania, żadnego dotąd ulepszenia nie zrobiono, w gruntach więc lżejszych są dobre, w mocniejszych zaś, zwłaszcza podczas zmienną pory roku trudne są do przebycia. Zasługują jednak na uwagę mosty sposobem krokwiowym budowane, które zwłaszcza w miejscach głębokich najkorzystniej zastosować się dadzą, odznaczają się one trwałością, znajdując się pod powierzchnią niełatwo zniszczeniu ulegną.

Cały folwark obrabiany bywa dworskim inwentarzem i żadnej ro-

hoczny sprzężonej nieposiada, co do ręcznej to tu uważano za dogodniejsze utrzymywanie więcej czeladzi na dworskim stole i dla tego też prócz parobków, których dwór używa do różnych potrzeb w gospodarstwie całorocznie i codziennie, ogranicza się na 4ch kopeczarzach robiących dni 37 i 4ch ogrodników robiących dzień jeden w każdym tygodniu, za resztę dni tygodniowych dwór płaci im zbożem lub gotowizną.

Narzędzia do uprawy gruntu są: pług zwyczajny dla koni, płużyca dla wołów, radło, brona drewniana lub żelazna i ekstypator.

Dawniejszy trzy połowy sposób gospodarowania zmieniono na płodozmienny sześć-połowy w trzech oddziałach, stosownie do gatunku ziemi. Przy zaprowadzeniu tej zmiany zwrócono szczególniejszą uwagę na produkcję pszenicy, a w ogólności zboża ozimnego, które tu tak jak w trzy-połowem gospodarstwie trzecią część całej powierzchni ziemi zajmuje, jako też i na rośliny pastewne, które przynoszą wielką pomoc w paszy zwłaszcza przy znacznej ilości utrzymywanego tu bydła, a mianowicie krów na stajni zimą i latem, również i przy dość znacznej gromadzie owiec; tym sposobem niedostatek łąk o tyle się wynadgradza przez chodowanie roślin pastewnych, iż po zużyciu ich przez inwentarz, produkowany stąd nawóz, o tyle wystarcza, o ile potrzeba do utrzymania gruntu w należytej zamożności.

W przejściu do Płodozmianu przy znacznej ilości szlamu niedoznano żadnych strat i trudności, dzieląc każde z trzech pól na cztery i stąd to gospodarstwo nazwać by można trzy-połowem z uprawą koniczyn i porządnem zmianowaniem.

Obecnie rośliny przychodzą w następującym po sobie porządku:

ODDZIAŁ I.

(Grunt najmocniejszy).

- 1) Ugór nawozowy i wyka na zieloną paszę
- 2) Pszenica.
- 3) Koniczyna czerwona dwa razy koszona.
- 4) Koniczyna raz koszona i uprawa pod pszenicę.
- 5) Pszenica.
- 6) Owies z domieszaniem nieco wyki.

ODDZIAŁ II.

(Grunt mocny).

- 1) Czysty ugór nawozowy.
- 2) Pszenica.
- 3) Kartofle i jęczmień.
- 4) Groch i wyka na nasienie.

- 5) Żyto a w części pszenica.
- 6) Owies.

ODDZIAŁ III.

(Grunt średni żytni).

- 1) Ugór słabo nawozowy.
- 2) Ozimina.
- 3) Koniczyna biała i rajgras na pastwiska dla owiec.
- 4) Pastwisko.
- 5) Pastwisko a potem uprawa ugoru.
- 6) Ozimina.

Każde z powyższych pól zajmuje około 25 morgów nowo-polskich. Ogółem więc ilość roli pod uprawę zajętej obejmuje morgów nowo-polskich 450.

(Dokończenie na tytuł).

WYCHÓW, PIELĘGNOWANIE I CHODZENIE OKOŁO ZWIERZĄT DOMOWYCH.

A. Ogólne uwagi nad wychowem i utrzymywaniem zwierząt domowych.

(Dalszy ciąg).

- 3. Po każdym obroku, około godziny później, należy konie napoić. Do tego trzeba mieć wodę odstaną. Jeżeli koń w pół godziny po napejaniu wypije jeszcze pół węborka wody, to jest dowodem, że był źle napejony.
- 4. Obrok cokolwiek się tylko zwilża i zadaje się świeży dopiero wtenczas, kiedy już w korycie nie masz, nigdy nie trzeba walić jeden na drugi.
- 5. Przejsie od suchej do zielonej paszy i przeciwnie, powinno być powolne. Radzi się wszakże i podczas karmienia koni zieloną paszą, dawać im także codziennie i obroku, t. j. zboża ze sieczką.
- 6. Liczy się na konia rocznie 9 funtów soli, którą tak rozdzielić wypada, iż większa jej część podczas ciężkich prac przypadnie.
- 7. Obrok ranny powinien być zadany przynajmniej na trzy godziny przed rozpoczęciem pracy lub przed wyruszeniem w podróż.
- 8. W pierwszych 1 1/2 godzinach żarcia, po przyciągnięciu uździenicy, wyrzucić z pod koni słańsko i gnój, obejrzyć półszorki i całe ubranie mieć uporządkowane do włożenia. Potem chędożą się konie przez 1 1/4 godziny, a w ostatnie 1/4 godziny ubierają się.
- 9. Jeżeli czas pozwoli, można i po południu konie chędożyć, a o ile można na wolnym powietrzu.
- 10. Krótko przed nadaniem siana na noc opuszczają się uździenice długo, a podściela się w ten sposób, iż większa część słańska, równo rozpostarta, przychodzi pod przednie nogi konia. Powrząsła muszą być porozwiewywane przed porzuceniem ich na słańsko. Słomy wystarczy pod jednego konia na postanie 4 do 6 funtów.
- 11. Pasza zielona, która nie musi być zgrzana, daje się koniom w częstych ale małych racjach. Chcąc się zupełnie zabezpieczyć od jakiego przypadku, kraje się paszę zieloną na ladzie i daje się zmieszaną ze

sieczką, co się jednak tylko z początku czynić zwykło. Przed taką karmą trzeba wprzód konie napoić.

- 12. Tę samą ostrożność i przy początkowem wypędzaniu koni na pastwisko zachować należy; nie trzeba oraz zapomnąć, że tu koń do zupełnego nasycenia się zazwyczaj więcej potrzebuje czasu, jak przy obroku.
- 13. Koń powinien w nocy przynajmniej sześć godzin mieć spokój.
- 14. Stajnię należy, już z uwzględnieniem zysku mierzwy i ze względem na ścielkę ziemną, wciąż jak najczystej utrzymywać.
- 15. Na konie codziennie uważać trzeba, czy są czyste, czy mają dokładne okucie, czy dobrze żrą i czy są zdrowe.
- 16. Tudzież o stanie użyteczności stajni, koryt i drabin od czasu do czasu przekonać się należy. Jeżeli gdzie co brakuje lub zepsute, natychmiast naprawić.
- 17. Jeżeli jest zimno, mokro i ostro na świecie, dobrze jest okryć konie derami. Mogą zatrzymać to okrycie nawet przy domowych pracach. Prócz tego bezpośredniego doglądania koni i chodzenia koło nich, trzeba będzie w stajni następujące jeszcze przeprowadzić rozporządzenia:
  - 1. Szory, uzdy i uździenice, kulbaka i wszystkie sprzęty stajenne muszą być zawsze na pewnym miejscu i dobrze schowane. Widły od gnoju i do siana powinny tak być ustawione, aby się żaden koń skaleczyć nie mógł.
  - 2. Wszystkie te wymienione rzeczy, powinny być zawsze w użytecznym stanie.
  - 3. Łózka swoje powinni parobcy zaraz po pierwszym zadaniu pościelać.
  - 4. Skrzynie do obroku powinny być otwarte tylko podczas paszenia koni i jeżeli parobcy są w stajni, prócz tego nigdy.
  - 5. Naczynia do wody muszą być często chędożone, a nad wieczorem ze dnia pozostała woda musi być pod okiem ekonoma wylana.
  - 6. Przez otwieranie i zamykanie okien i otworów w czasie przyzwoitym, ciągle świeże i zdrowe powietrze w stajni znajdować się będzie. Jeżeli czasem potrzeba wykadzać stajnie prochem, octem i t. p., to się w tym punktualnie zastosować należy do przepisów pana lub weterynarza.
  - 7. Zapobiegać wszelkimi sposobami, aby nie było w stajni przewiewu; krótko przed wprowadzeniem koni do stajni, gdy powrócą od pracy lub z podróży, trzeba okna i otwory pozamykać.
  - 8. Z ogniem i światem nigdy dość ostrożnym być nie można, dla tego nie pozwolić pod żadnym względem palić w stajni tytoniu.
  - 9. Dla koni chorych i obcych należy mieć osobną stajnię, a nie cierpieć nigdy w swojej stajni obcych ludzi.
  - 10. Jeżeli w zimie zrobi się przede drzwiami ślizgawica, trzeba ją zrębać albo posypać piaskiem, popiołem i t. d.
  - 11. W stajni powinno znajdować się to tylko, co należy do ubrania, oprzątkania i pielęgnowania koni i to, co potrzebne parobkowi do przyodziewku i spokojności jego np. broń.
  - 12. Jeżeli konie zostają w stajni, tedy we dnie i w nocy przynajmniej jeden parobek znajdować się w niej powinien. W niedziele i święta kolejno zostają parobcy przy koniach. Można ich też w dni te zwolnić od chędożenia koni.
  - 13. Podczas burzy i pożaru wszystko pobudzić, konie poubiarać i trzymać na pogotowiu do zaprzęgu.

p. Zwyczajna żywność konia.

1. Owies zmieszany ze siewką z słomy rzanęj lub pszennej i siano, stanowią u nas najnaturalniejszą żywność dla koni, która się też zarazem i za najzdrowszą dla nich uważa. Prócz tego można jeszcze żywić konie trawami, ziołami i innem ziarnem zbożowem, tudzież i korzeniami niektórych roślin. W ogólności wszelkie ziarno zbóż nie powinno być zbyt świeże, jeżeli ma się użyć na karmę dla koni.

2. Po owsie najstosowniejszy jest jęczmień, a w okolicach południowych nawet go nad owies przekładają, gdyż nadaje koniom ulubionej tamże więcej żywości. Jęczmień szrotuje się dość grubo i daje się koniom na wilgotno ze siewką, albo też go się moczy i tak daje ze siewką. Jeżeli do takiego przyporządzenia brakuje czasu, tedy trzeba go bardzo mokro paść i w godzinę przed i we dwie po napaszeniu konie napoić.

3. Żyto, mniej zdrowe jak owies i jęczmień, daje się szczególnie koniom roboczym, a daje się tak, jak jęczmień w małych ilościach. Komu to nie czyni wiele mozołu i zachodów, ten najlepiej zrobi, jeżeli żyto na obrok dla koni gotować będzie; przeto nietylko że zyska na paszy, ale też zabezpieczy konie od chorób. Żyto świeże bez siewki koniowi dane, może mu być bardzo szkodliwe.

4. Pszenica jest szkodliwsza od jęczmienia, konie ją łakomie polykają i nie trawią. Pasie ją się tak, jak jęczmień. Świeża i w wielkiej ilości dana, może być niebezpieczna. Podobno i na oczy złe skutki wywiera.

5. Tataraka i wyka są dobre na paszę, daje się w umieszczeniu ze siewką lub plewami.

6. Dojrzały bób ogrodowy i polny, zesrótowany i ze siewką dany, stanowi także dobrą karmę.

7. Mniej zdrowe są: groch, soczewica i koński bób, które także dają ze siewką, zesrótowane lub namoczone w małych porcjach.

Lekkomyślnie paszenie koni żytem i owocami strączkowemi sprwadza u koni kiszkowe kolki.

8. Niemłóconego zboża, już dla samego porządku, żaden gospodarz nie powinien paść dozwolić. A wyka i bób są w takim stanie nawet szkodliwe. Chcąc je spaść ze wszystkim, trzeba czekać, aż uschną, a potem pokrajać na siewkę.

9. Używając na karmę mąki, szrotu lub otrębów, albo dając to koniom na napój z wodą, tedy trzeba koryta i węborki chędogo trzymać.

10. Pożywną karmę wydaje także chleb szrotowy, rzanny, owsiany lub z owoców strączkowych, atoli chleb taki nie musi być ani zbyt świeży, ani też zbyt stary i skwitły. Zazwyczaj używa go się w podróży, a daje się podrobiony i umieszany ze solą i siewką.

11. Jeżeli jest wielka bieda, można też paść konie żółdzą i kasztanami, które się suszą i szrotują, a potem umieszane ze siewką lub plewami koniom na obrok dają.

12. Na siewkę bierze się najchętniej słomę rzaną i pszeną, ponieważ ta najdrobniej krajać się daje. Siewka nie powinna być dłuższa jak żytnie ziarno. Jeden funt słomy da czubatą macę siewki. Jeżeli jest brak siana, trzeba je mieszać ze słomą i tak koniom zakładać. Nie dobre są wszakże do tej przymieszki bobowiny, grochowiny, wyczanka i słoma zatechła lub nawet zgniła.

13. Siano powinno być drobne i delikatne, ze zdrowym kolorem, z przyjemnym zapachem, powinno być suche i przynajmniej 6 tygodni

stare. Nieczyste, zakurzone, kwaśne, siciaste, zatechłe i spleśniałe siano, jest bardzo niebezpieczne. Lecz można je poprawić przez wysuszenie, przemłócenie, roztrząśnienie i skropienie słoną wodą. Dobry potraw nie jest wprawdzie szkodliwy, ale też i nie pożywny. Dobre siano z lucerny lub z esparsety bardziej jest pożywne, jak siano łąkowe i można przy niem oszczędzić ziarna. Siano z konieczyny jest dobre, najlepiej je jednak paść pokrajane na siewkę. Zalecić oraz można siano łąkowe i mieszaninę z wyki, owsa i grochu, na siano obróconą.

14. Karmiąc konie roślinnymi korzeniami czyli warzywami, trzeba im prócz tego dawać jeszcze siana i ziarna, inaczéj konie robocze nie wytrzymałyby długo przy samych warzywach. Pasie się zazwyczaj koźmi marchew, pasternak, polna rzepa i brukiew: mniej zaś kartofle i buraki. Wszelkie warzywa sieką się drobno i dają się umieszane ze siewką. Kartofle zaś warzą, gniotą i dają wystudzone razem ze siewką i trochą soli. Surowe kartofle nie są tak dobre, chociaż je tak konie bardziej lubią. Doświadczono, że surowe kartofle mało dają mocy, a w wielkiej ilości paszone szkodzą wnętrzościom, sprawiają kolki kiszkowe i rozwolnienie. Marchew czyści krew, a chrzan zaostrza apetyt. Wszelkie warzywa powinny być przed użyciem czysto opłókanne i nie powinny być ani nagnione, ani też wyrosłe.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

DONIESIENIE.

Podpisany fabrykant MACHIN agronomicznych, śpieszy ogłosić szanownej publiczności następane wiadomości. Od dawna obywatele różnych gubernji zgłaszali się do mnie o machinę zniwiarkę, życząc sobie takąową nabyć. Dotychczas niemożem dać im pewnej odpowiedzi, gdyż machina ta niebyła jeszcze udoskonaloną, dopiero w tym roku kilkunasto-letnia praca moja wzięła pożądaną skutek.

1. Nowo urządzona machina jest lekka, na jednego konia, może żąć nie tylko na gładkiem polu ale i na zagonach, także można żąć wyżéj i niżéj co zależy od woli i kierunku człowieka, żnie różne zboże rzadkie i gęste poplątane aby tylko niebyło w ziemię wpadnięte. Przytém niewybijają najmniejszego ziarna, równie w ozimie jak i w jarzynie. Zżęte zboże machina ta na garści składa tak jak i rękami przygotowują go do snopów, Niepotrzeba także ani z początku ani pośrodku przeżynać drogę na przejście konia i maszyny i na skład snopów ale prosto puszcza się machina a żniwo i człowiek kieruje jakby sroszką w oraniu, uważając wiele zajmuje machina zboża, przy natrafieniu kamieni noże podejmują się i opuszczają się w jednéj sekundzie, można żąć porządkiem tam i nazad jedną stroną. Machina ta nietak jak inna tego rodzaju niepotrzebuje aby zżęte zboże często nie zupełnie suche i z trawą wraz za machiną było zebrane gdyż sama dla siebie oczyszcza drogę, zostawując zbiór zżętego zboża do wiązania w snopy wygodnej porze i woli gospodarza. Do téj maszyny można konia zaprzęgać i przed machiną a machina za koniem idąc tnie bokiem, tylko już trzeba w takim razie wyżąć zagon, i rozstawić robotników dla przybrania zżętego zboża na bok aby był przechód dla koni, konie mogą chodzić prędzej i powolniej tak jak w bronie. Prędkość żniwa zależy od koni żywszych lub powolniejszych, maszyny te są

parokonne i jednokonne. Cena parokonnej maszyny rs. 100, a jednokonnej rs. 85, machin tych można zabrać z fabryki na jedną furmankę jednokonną, dwie, życzący sobie nabyć takowe maszyny, raczą przysłać połowę zadatku i to proszę wcześniej zawiadomić bo za opóźnieniem uwiadomieniem, nie byłbym w stanie wydzyszczyć przed żniwami. W czasie żniw będzie odbyta próba w naturalnym zbożu i przekonana się każdy gdy na swoje oczy będzie widział i maszyna jest tak prosta, że każdy robotnik może z nią obchodzić się tak jakby z sochą lub z kosą, maszyna jest prosta, że każdy cieśla może poprawić, nożów zapasnych jeden. egzemplarz do maszyny rs. 10. Takoz donoszę szanownej publiczności, że teraz maszyny daleko są dogodniejsze jak poprzednio, które odemnie już wyszły; dla tych nabywców mogą odstąpić wedle naznaczonej ceny znaczny rabat.

2. Młocarnia amerykańska z zębami, która wybija na jedną godzinę 4 konmi żyta kóp 17, surowego, dobrimi konmi a więzi wielkiej to mniej wybija, cena takowej maszyny rs. 160.

3. Młocarnia piłasta która wylóca też samą ilość co i amerykańska, cena rs. 150.

4. Młocarnia z gładkimi bijakami, która młóci na słomę drobno i nakulową, cena rs. 150, wszystkie takowe maszyny są przenośne i można młócić 2 lub 3 albo 4 konmi, a ludzi bierze się w swoim zwyczajem, tak jak potrzeba wymaga dla prędszego przybrania słomy.

5. Wietrzna maszyna czyli wietrzny ciąg, który niepotrzebuje wielkiej budowy czyli wysokości, najprzód, że można dostosować do młocarni to jest na gumnie, albo do pompowania wody, do piłowania drzewa, do mlenia zboża, do rżnięcia siewki i skrzydła nieobracają się tak jak w naturalnym wiatraku ale około klatki chodzą kręgiem i maszyna sama zawsze na wiatr nawraca się a w zdarzeniu nawalniczy wielkiego wiatru to sama zastanawia się. Gdy wiatru niema to można zakładać konie, bo spodem jak wiatru niema to uprzęż zakłada się i cała budowa klatki na ten wiatrak 4 słupy, jeśli budować osobno a jak na budowie to tylko same skrzydła powierzechu dachu i te same skrzydła obracają się i kierują się bez żadnej ludzkiej pomocy. A jeśli kto sobie życzy, to mogę model przysłać z naturalnym rozmiarem i opisem za rs. 20. I tak jest prosta, że każdy cieśla może zrobić patrząc na model.

6. Młyn wodny który tylko ósmą część téj wody potrzebuje jakiej wymaga młyn dotychczasowy, a skutek jeden i woda bardzo mało podniesioną być musi, to jest nie więcej nad arszyn i ciągnie całym swoim ciężarem i pędem. Jak kto sobie życzy to mogę model przysłać z naturalnym rozmiarem i opisem za rs. 15.

Donoszę także, iż mogę dostawić do składu w Kijowie tylko za dostawienie odemnie do Kijowa policza się od jednéj młocarni rs. 30, a od jednéj żniwiarki rs. 10, proszę adresować gdzie komu dogodniej pod jaki Nr. mogę dostawić.

Przysyłając zamówienia, proszę adresować w gubernją Mińską w powiat Piński skąd do wai Dostojewa.

Uprzywilejowany fabrykant, Józef Jakuszyk.

Średnie ceny żywności na targach Warszawy i Pragi.

Dnia 9 (21) października 1853 r.

	Od		Do	
	rs.	kop.	rs.	kop.
Zyta czetwert	7	55 1/2		
Pszonicy	9	90		
Grochu polnego	9	66 1/2		
cukrowego	10	53		
Fasoli	10	4		
Gryki	6	38		
Jeczmenia	6	20		
Owsa	4	35 1/2		
Maki pszen. przedniéj	12	24		
ordynarnéj	10	69		
żytnéj pyłowej	8	7		
gryczanéj	9	6		
Kaszy jaglanej	12	4		
gryczanéj zw.	11	25		
drobnej	18	22		
jeczmi. perf.	20	83		
ordyn.	9	98 1/2		
Siana pud	—	29 1/2		
Słomy pud	—	13		
Siana fura 1-konna	3	—	5	—
2-konna	4	50	7	25
Słomy fura zwyczaj.	1	50	2	55
Drzewa sosn. sazeń	8	65		
Wól dobry	39	—	42	—
średni	32	—	38	—
lichy	20	—	31	—
Ciele	—	—	—	—
Baran	1	81	—	—
Wieprz dobry	17	—	29	—
średni	13	—	16	—
lichy	11	—	12	—
Masła pud	7	40	—	—
Słoniny	4	60	—	—
Kartofli czetwert	3	45	—	—
Okowity wiadro	3	53	—	—
Szumówki wiadro	2	11 1/2	—	—

Sprzedano w dniu 21 października r. b. z Cesarstwa Rossyjskiego przez tutejszych kupców: wołów sztuk 711, z różnych miejsc Królestwa 96, ogółem wołów sztuk 807, wieprzy 562, cieląt —, baranów 1179, z tych zakupili rzeźnicy tutejsi na konsumcję mieszkańców: wołów sztuk 501, wieprzy 268, barany wszystkie.

KURS GIEŁDY WARSZAWSKIEJ.

Dnia 9 (21) października 1853 roku.

	ŻADAJĄ		DAJĄ	
	Rs.	kop.	Rs.	kop.
1. W E X L E .				
Amsterdam 250 zł. H.	—	—	—	—
Berlin 100 talarów	92	70	92	55
Gdańsk 100 talarów	—	—	92	40
Hamburg 300 b. m. k.	140	40	—	—
London 1 funt sterl.	6	20	6	18 1/2
Moskwa 100 rub. sr.	99	66	—	—
Petersburg 100 rub. sr.	99	66	—	—
Paryż 300 franków	—	—	74	55
Wiedeń 150 złr.	84	15	—	—
Wrocław 100 talarów	—	—	92	40
2. M O N E T Y .				
Pół-imperjały	—	—	—	—
Holenderskie dukaty nowe	—	—	—	—
3. P A P I E R Y .				
Oblię Skarbowe 4-proc. za 100 rs. oprócz kuponu	—	—	—	—
Listy zastawne biade, drugiego okresu (oprócz kuponu) za 100 zł.	14	53	14	50
Obligacje Udziałowe na 300 zł.	—	—	—	—
Serje wylosowane	—	—	—	—
Obligacje czastkowe na 500 zł. oprócz kuponu	—	—	—	—
Certyfikaty Banku lit. A na 300 zł.	—	—	—	—
Dowody Kom. Centr. Likwid. za 100 zł.	—	—	—	—

Wartość Kuponu od Listów zastawnych kop. 19 1/2.

KURS GIEŁDY BERLINSKIEJ.

Dnia 15 Października 1853 r.

	żadają		płacą	
	Rs.	kop.	Rs.	kop.
P A P I E R Y .				
Rossyjsko-A. gielska Pożyczka 4 1/2-proc.	95	1/2	—	—
Polskie Obligacje Skarbu 4-proc.	89	1/4	88	—
Certyfikaty B. P. na Oblig. czast. lit. A. 300 zł. 5-proc.	—	—	96	—
lit. B. 200	—	—	—	—
Polskie Listy Zastawne	—	—	—	—
nowe	94	—	93	—
Obligacje Udziałowe 500 złotych	89	—	—	—
300-złotowe	—	—	—	—